

Stanomir PETROVICI

OGLINDA SPARTĂ

Iugoslavia

EFECTELE CAIN-ABEL

DINCOLO DE APARENȚE

Ediția a-II-a

CUPRINS

Cuprins /5/

Prefață: Petre Isachi, Un puzzle de (ne)vinovați
sau cheia unei posibile conspirații / 7 /

Completare prefață.Ed. a-II-a ...19/

Cuvântul autorului.../ 20/40

Partea I: Iugoslavia și destrămarea ei/43

Începuturi / 44/

Iugoslavia și popoarele ei / 53 /

Întâlnirea/69/

Partea a II-a. Desființarea federației Iugoslavia.

Războaiele interetnice /77/

Ce a fost federația Iugoslavia? / 79 /

Amurg /87/

Urzeala neamurilor /107 /

Furtună în Slovenia / 119 /

Secesiunea Croației. Sub semnul lui Cain ? /123/

Interese în Bosnia - Herțegovina. / 139 /

Despărțiri dureroase, Muntenegru de Serbia. Frații
pleacă fiecare la casa lui / 149 /

Macedonia de Nord. Despărțire prin acord / 155 /

„Kosovo je nas”. Conflict însângerat... / 159 /

Milica Rakici. Rugă de copil, pentru Serbia /193/

În loc de epilog. Ce încă nu s-a sfârșit / 199 /

Addenda /235/

Bază de documentare /245/

Hărți/247-248/.

**Un puzzle de (ne)vinovați
sau
cheia unei posibile conspirații.**

Moto:

**„Lumea este condusă de cu totul alte personaje
decât cele pe care le văd neinițiații”**

(Benjamin Disraeli)

Petre ISACHI

Docuficțiunea parabolă **„Oglinda spartă: Efectele Cain – Abel. Dincolo de aparențe”** a lui Stanomir Petrovici nu este o scriitură profetică de tipul celor ce au zguduit sfârșitul secolului XX și începutul celui de-al XXI-lea: **1984, Minunata lume nouă, Supunere**. Romanele lui Orwell, Huxley și Michel Houellebecq sunt mai curând *political fiction* observate și transfigurate din exterior. Autorii nu sunt prizonieri ai spiritului timpului sau al spațiului fictivizat, nu insistă pe „document”, nu au obsesia „adevărului”. Totuși scriitorul româno-sârb se întâlnește cu predecesorii, atunci când îi contrazice pe cei ce se încred orbește în versiunile oficiale ale istoriei, în informațiile mass-media, în mesajele subiective ale politicianilor aflați vremelnice în funcții de conducere și în voința sisifică de a exprima subiectiv, corelația trecut-prezent-viitor. Teza pare să fie de sorginte eminesciană: **„Tot ce-a fost, or o să fie/ În prezent le-avem pe toate”**. Obsedat de povestea tragică a destrămării Iugoslaviei, autorul uită că „adevărul” pe care-l caută cu un eroism mitico-baladesc este de fapt „o

multitudine mișcătoare de metafore, metonimii, antropomorfisme.

Adevărurile sunt iluzii despre care am uitat că sunt iluzii” (Fr. Nietzsche). Se mai uită că dezmembrarea unei țări/imperiu pornește (istoria Lumii o dovedește!) întotdeauna din interior? Paradoxal, dar Țara „cere” în (dez)organizarea ei să fie dezmembrată! Nu așa s-au petrecut lucrurile la Belgrad? Nu așa s-au întâmplat, politic vorbind, lucrurile și în cazul Evenimentelor din România – decembrie **1989**. Cauzele sunt multiple și extrem de complexe. Nu le vom dezvolta aici și acum.

Adevărul „ca și păcatul mumei Eve, de față-i pretutindeni și pururea aieve” (Eminescu), încât îl înțelegem pe autor, care-l folosește ca motiv-pretext în romanul său istoric, în fapt, o parabolă în care mulți dintre cititori au fost implicați ca spectatori, prin posturile Tv., încât au urmărit unele conflicte, în direct. Sunt asemenea fenomene-războiul, migrația în masă, molimele, asasinatele, manipularea-parte integrantă a unui plan cosmic divin sau parte a naturii noastre imperfecte, de care nu ne va elibera decât sfârșitul lumii?

Ce am putea face ca evenimentele de acest tip să nu se mai repete? Să încetăm să ne mai iluzionăm, să încetăm să fim creduli, să fim lucizi și raționali. Să înțelegem că cea mai neschimbătoare lege a lumii este schimbarea.

Prima (auto)iluzie a sârbilor despre Țara făurită de Iosif Broz Tito, a plecat de la credința într-o lume imuabilă, într-o ideologie ce ar putea să fie veșnic eficientă. Cum, în general, există două puncte de vedere despre Evenimentele ce au dus la secesiunea Iugoslaviei – la fel de Misterioasă a fost și destrămarea U R S S, – autorul a fost nevoit să opteze pentru una dintre teorii, deși practic, cauzele/ punctele de vedere se

Se știe, evenimentele istorice, ce au schimbat harta Balcanilor/Europei au fost: 1. fie rezultatul hazardului sau al unor evoluții surpriză, apărute ca din senin; 2. fie, dimpotrivă, rezultatul unor conspirații ultrasecrete, bine organizate și regizate ireproșabil.

Pentru cititorii născuți mai târziu, cuvântul „conspirație” provine din latină, *conspirare*, care într-o primă traducere înseamnă „a respira împreună, a acționa sau a gândi în armonie”. Ulterior cuvântul a dobândit o conotație sinistră: a plănu/ a complota împreună, în secret, comiterea unor fapte ilegale, desigur, atunci când se ivește momentul istoric potrivit, când interesele o cer.

Un susținător celebru al teoriei că Istoria este, pur și simplu, o serie de accidente, eventual – rezultatul voinței lui Dumnezeu, pe care liderii lumii nu o pot schimba sau preveni, a fost Zbigniew Brzezinski. Fostul consilier pe probleme de securitate națională al președintelui S.U.A., Jimmy Carter - afirma tranșant, încă din 1981: **„Istoria este într-o măsură mult mai mare rezultatul haosului, decât cel al vreunei conspirații... Tot mai mult politicienii sunt copleșiți de evenimente și de informații”**, iar un ziarist, precum George Johnson, era de părere că ideea de conspirație a fost adusă în prim plan, de extremiștii de dreapta, la începutul secolului XX. Se naște întrebarea: doar cei de dreapta conspiră, declanșează conflicte, războaie etc.?

Bibliografiile studiate cu acribia istoricului, relația cu mitografia despre căderea Iugoslaviei, legătura cu Serbia, păstrată încă din copilărie, haosul provocat de manipularea și explozia informațională etc., îl va fi determinat pe scriitorul sârbo-român să adopte și să creadă mai mult în teoria

conspirației. Punctul de vedere: cauză-efect este trădat și de titlul romanului-document, „Efectele Cain-Abel. Dincolo de aparențe”. Nu e greu de observat că Stanomir Petrovici contrazice istoria oficială și ideea că destrămarea Iugoslaviei ar fi putut să fie rezultatul voinței lui Dumnezeu, deși tragedia celor doi fii ai lui Adam și ai Evei, implicați peste timp în scriitură, sunt primii care distrug armonia lumii și impun-urmând voința Divinității sau poate, liberul arbitru-pentru eternitate, crima, discordia, trădarea, ura, minciuna.

Predestinarea, fatalitatea și fibra bestială a Omului/ „Iudacainului” (cum îl definește I. Enache, pe omul postmodern)-născut din incest, crimă și trădare, comportamentul acestuia de tip homo homini lupus, de la origini până în prezent, prefigurează creșterea și descreșterea oricărei țări, comunități sau imperiu și implicit a întregii umanități etc. În mod fatal, Iugoslavia a intrat pe curba descreșterii și pentru că a fost contaminată de „ciuma roșie”.

Patriarhul Serbiei, Pavel, concentrează, sărind cu grație divină peste episodul Abel-Cain, fatalitatea și tragedia omului etern, condițiile în care acesta ar putea fi recunoscut de Dumnezeu. În același timp, Cuvântul Patriarhului Pavel îi oferă vocii auctoriale, triangulația ideatică și traiectele mitico-divine ale Istoriei acestui „popor al cerului” și nu „al pământului”. Dar să vedem ce a selectat dr. Iovan Ianici în cartea „*Să fim Oameni...*”, din care își alege motto-ul S. Petrovici: „*Nimeni nu-și poate alege nici vremea, nici locul în care să se nască, nici împrejurările în care să trăiască. Acestea nu țin de noi. Dar ce ține de noi, și, mai ales, ce se așteaptă de la noi este să fim Oameni tot timpul și-n tot locul. În toate*

împrejurările. Căci numai ca Oameni, Dumnezeu ne va putea recunoaște ca fiind ai Săi.” Homo homini deus vs. homo homoni lupus aceasta este supratema cărții.

Să precizăm: Abel simbolizează Omul drept, visat de Patriarhul Pavel al Serbiei, ce-i oferă lui Dumnezeu, o jertfă dorită de acesta și totuși moare (ne)vinovat? Cu siguranță, el prefigurează mitul lui Hristos. Nu ar fi putut oare Dumnezeu să accepte în mod egal și din jertfa lui Cain și din cea a lui Abel și atunci armonia lumii ar fi rămas intactă? Dacă nu era jertfa lui Abel-egal „vina” lui-nu ar mai fi existat nici cauza crimei... Cain, un personaj mult mai complex, simbolizează simultan prototipul vinovatului („se temea de toate și toate se temeau de el”- V. Hugo), al revoltatului, al trădătorului și al mincinosului, prefigurându-l pe Iuda. Joacă un rol principal, tragic, în „războiul fiecăruia împotriva tuturor”(Hobbes), din Istoria eternă a Lumii.

În romanul-parabolă scris de Stanomir Petrovici, machiavellismul atinge cote inimaginabile. Nu știi cu certitudine care-i vina fiecărei părți implicate în conflict. Care-i sunt motivațiile? De ce fiecare parte reiterează sarteian: infernul/ vinovatul este celălalt? Se știe-paradoxal-că orice victimă își alege, își provoacă instinctual, agresorul/ călăul! Se mai știe de la Platon, că nimeni nu este rău din propria voință? Insist pe aceste aspecte, aparent minore, pentru a-l determina pe cititor să constate și să intuiască-dincolo de aparențe-complexitatea problematicei pe care o dezbate această carte interogativă și revelatoare pentru ceea ce înseamnă nebunia și prostia colectivă, pentru a înțelege și rolul ingrât al autorului.

Nu știm cu certitudine, dacă căutăm la origine, pluralitatea conflictelor, liberul-arbitru, predestinarea, orgoliile religioase, politice, economice etc. cine este Cain, cine este

Abel și cine joacă rolul unui Dumnezeu imparțial, dintre țările/provinciile care au format Republica Federativă a Iugoslaviei: Serbia, Bosnia-Herțegovina, Croația, Macedonia, Muntenegru, Slovenia, Kosovo, Voievodina etc., dar nici dintre Țările din exterior ce au intrat aproape simultan, în „hora de băieți” din acest spațiu balcanic cunoscut drept un vulcan interetnic, activ, încă din Primul Război Mondial.

Conflictele, luptele de gherilă, războaiele interetnice și inter-religioase, financiare, politice, economice, lingvistice, culturale, aparent ireconciliabile, duse în scopul dezmembrării Republicii Federative, confirmă teza că Dumnezeu reprezentat pe Pământ de actori interesați – se știe, etern, interesul poartă fesul -, precum Banca Mondială, FMI, Germania, Vaticanul, S U A, Ungaria, Austria, Italia, Arabia Saudită, Turcia, România, Grecia, Albania, Rusia, Bulgaria, UE, islamiștii din Al-Qaeda, NATO etc., îl sprijină, ba chiar îl protejează pe Cain cel respins de Marele Anonim și-n același timp protejat: **„Și i-a zis Domnul Dumnezeu: Nu așa, ci tot cel ce va ucide pe Cain, înșeptit se va pedepsi...”** Amenințare divină!? Predestinare? Lucrare a Diavolului? O certitudine-se pare-în cartea lui Stano!

Cheia unei posibile conspirații malefice de tipul celei descrise, narate și însoțite de citate revelatoare (pentru a fi crezut?) de Stanomir Petrovici, în ordinea desfășurării evenimentelor, are drept scop căutarea unor „vinovați” – persoane, state, organizații suprastatale, biserici, secte, partide, alianțe etc., prin urmare, descoperirea unor „secrete” politice, financiare, militare, religioase, strategice, ideologice, economice, comerciale etc., adică (re)descoperirea „Adevărului” care a asigurat rapid, desființarea Federației Iugoslave, reamintindu-ne „detaliul” că nu trăim într-o lume imuabilă. Dimpotrivă! Vechiul proverb care susținea că *ceea ce*

nu știi nu te poate răni, este interpretat programatic și acribios, de autor, exact invers: *Ceea ce nu știi te poate răni/ ucide*.

Poziția naratorului față de teoria conspirației, de ideea guvernării din umbră, de către o nevăzută elită a lumii, decide în romanul istoric, **OGLINDA SPARTĂ: EFECTELE CAIN-ABEL. DINCOLO DE APARENȚE**. Configurația narativității/ descriptivității și timpurile scriiturii: timpul autorului (când a fost scrisă cartea); timpul istoriei/ diegetic (în care se petrec evenimentele narate); timpul discursului (când evenimentele sunt povestite-nu se confundă cu timpul autorului); timpul cititorului (când este receptată opera).

Romanul și Istoria se oferă reciproc ca predicat în definire: istoria secesiunii Iugoslaviei-narațiune rostită de o anume voce; romanul, ansamblul de evenimente în succesiune ce se pretinde a fi o istorie ce nu poate fi contrazisă, veritabilă, autentică. Apelul permanent al autorului, la „documente”, bibliografii de referință, declarații, interviuri, la mărturiile/ opiniile unor personaje politice reale, la comentariile unor prieteni de-ai autorului, în întâlnirile de la Sânnicolau, Timișoara, Bacău, Mamaia etc. sugerează veridicitatea faptelor narate obiectiv – sine ira et studio-cum pretinde povestitorul ce uită subit că permanent ne povestim, vorbim doar despre noi înșine.

Narațiunii i se restituie aparența de viziune nemediată asupra realului. Toate personajele, inclusiv cele colective, implicate în această tragedie balcanică cu efecte malefico-benefice asupra Europei sunt recognoscibile. Este transfigurată o temă de circulație universală: lumea ca teatru. Fiecare țară implicată pare să joace un rol predestinat. Finalitatea romanului este o refracție a intenționalității auctoriale.

Estetica scriiturii este intenționat depoetizată. Minus-poezia devine o particularitate a scriiturii, mai ales dacă nu uităm atrocitățile și impresia de genocid ce amintește fie de războiul condus de Hitler, fie de Stalin, sau de Musolini, fie de interminabilele războaie din Irak, Iran, Siria, Afganistan etc. Nu trebuie eliminat din interpretarea acestui fragment de istorie „secretă”, nici opinia filosofului Kant: **„Omul dorește armonia, însă natura știe mai bine decât el, ce e bun pentru specia lui, ea dorește discordia”**. În opinia noastră, discordia a fost dorită de ambele părți, desigur, chiar și de Dumnezeu. În caz contrar, s-ar fi găsit soluții pacifiste!

Veți observa că românul-sârb, Stanomir Petrovici, susține implicit și explicit teza premeditării desființării/secesiunii Iugoslaviei, în spiritul ideii exprimate cândva de președintele Franklin D. Roosevelt: **„În politică nimic nu se petrece întâmplător. Dacă lucrurile au loc într-un anumit fel, atunci poți să pariezi că acea evoluție a fost premeditată”**. Autorul revelării evenimentelor-a „documentelor” ce au dus la dezmembrarea Imperiului din Balcani creat de Iosif Broz Tito, sugerează că vina ar aparține, exclusiv, unor personaje cameleonice ale Istoriei ce au subminat și au trădat, desigur interesați, sloganul „frăție și unitate”, creat și perpetuat de Tito. Îndoiala rămâne și-cum spunea Aristotel-este începutul înțelepciunii.

Amintesc câteva din aceste personaje actante: Madelaine Albright, Alja Izetbegovici, Stipe Mesic, Helmuth Kohl, Hans Dietrich Genscher, Milan Kucian, Franjo Tudjman, Emil Constantinescu etc., cu posibilitatea ca în spatele lor să se afle o anume guvernare din umbră. Se întâmplă aceasta și în cazul unor țări mult mai mari: **„America nu este condusă în realitate de guvernul ei așa-zis democratic. Nimic mai**

jalnic decât rolul pe care trebuie să-l joace în public președintele SUA, a cărui putere reală este aproape nulă. Totuși atât mass-media, cât și majoritatea cetățenilor trecuți de 30 de ani, continuă să vorbească și să se comporte de parcă președintele ar deține într-adevăr puterea supremă". Nu știu ce ar spune Trump, azi, despre gânditorul, politologul Fuller R. Buckminster, cel care a emis prin anul 1983, cu puțin timp înainte de a muri, o asemenea acuzație?

Dincolo de aparențe în *Efectele Cain-Abel* este topită în cele două părți ale cărții, știința manipulării popoarelor ce au alcătuit Iugoslavia, dar și a celorlalte țări europene care au asistat sau au participat (in)direct la acest tragic spectacol. Pot fi remarcate în context și chiar studiate cele opt „teme totalitare” ale lui Robert Lifton, prin care s-a anihilat treptat gândirea independentă, nu doar a indivizilor, ci și a comunităților.

Cei care „au avut la dispoziție în îndeplinirea scopului lor de tot ce a fost necesar: bani, alianțe militare, cu armate specializate și toată mașinăria presiunii economico-financiare, mijloacele politice, militare posibile, mijloacele mass-media în războiul psihotronic, pentru îndeplinirea planului lor” au început prin controlul comunicării indivizilor/ comunităților cu lumea exterioară, ceea ce a dus indirect la controlul acestora despre realitate. Cea mai eficientă se pare să fi fost manipularea mistică -soarta, mâna istoriei, Dumnezeu, faptul că ești ales, alte puteri supranaturale etc.,-conjugată cu pretenția de a fi pur (credința că elementele din afara grupului trebuie eliminate, pentru a le împiedica să contamineze mintea celor care fac parte din grup). Așa se explică rapida purificare etnică, fundamentalismul talibanic, canibalismul doctrinar, ce a înlocuit surprinzător de

repede, umanismul tradițional, permanenta impresie de genocid.

S-a manipulat și cultul confesiunii – tocmai pentru a reduce spațiul intim al persoanei/ comunității. Folosirea științelor sacre – considerate de necontestat din punct de vedere moral și exacte din punct de vedere științific, încât viziunea morală supremă devine știință supremă – a creat aparenta superioritate a doctrinelor și a faptelor nejustificabile. Toate părțile implicate au folosit o dezinformare fără precedent, care a permis exploatarea eficientă a haosului din gândirea celor implicați în războiul hibrid - fără precedent în Europa după capitularea Germaniei. Explozia informațională, biotehnologia și inteligența artificială au potențat războiul psihologic/ psihotronic susținut și de precizia milimetrică transmisă în direct de televiziunile Lumii, a bombardamentelor aviației militare. Să nu uităm – avioanele au traversat România, cu acordul nostru! A fost realizată politica consensului general, în ceea ce privește ștergerea de pe harta Lumii a R. F. Iugoslavia.

S-au folosit în mass-media, clișeele care elimină gândirea individului. Așa-zisa încărcare a limbajului reprezintă un proces subtil de anihilare a gândirii independente. Problemele umane cele mai complexe, mai vaste și mai importante sunt comprimate în fraze scurte, simplificate și ușor de memorat: **„Noi nu am venit aici să negociem, am venit să vă ocupăm. Altceva nu se discută aici”** sau „unitate și frăție”; „să fim oameni și cu neoamenii” etc. Impunerea primatului doctrinei asupra persoanei a făcut cele mai multe victime. Acest principiu a făcut și încă creează disconfort în guvernarea statelor din întreaga lume. Ideea că o dogmă este mult mai adevărată și mult mai reală decât orice experiență trăită sau sugerată de o ființă umană, asigură longevitatea statelor,